

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lainsäädännön muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 26/1995 vp aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lainsäädännön muuttamisesta.

Eduskunta, jolle ympäristövaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 4/1995 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

merilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 9 luvun otsikko ja 3 §:n 2 kohta, 10 luku, 12 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 2 momentti, sekä lisätään 7 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti, 19 luvun 1 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 1 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, 20 lukuun uusi 9 a ja 9 b §, 21 lukuun uusi 3 a § ja 22 lukuun uusi 6 ja 7 §, seuraavasti:

7 luku

Yleiset säännökset vastuusta

1 §

Laivanisännän vastuu

Aluksen omistajan vastuusta aluksen aiheuttamasta öljyvahingosta ja aluksen omistajan vastuunrajoituksesta säädetään 10 luvussa.

9 luku

Yleiset säännökset vastuun rajoittamisesta

3 §

Saamiset, joita vastuunrajoitusoikeus ei koske

Oikeus vastuunrajoitukseen ei koske:

2) öljyvahingosta johtuvaa saamista, johon sovelletaan 10 luvun 2 §:n 1 momenttia;

10 luku

Vastuu öljyvahingosta

1 §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *öljyllä* raakaöljyä ja kaikkia siitä saatuja öljytuotteita;

2) *pysyvällä öljyllä* pysyvää mineraaliöljyä, kuten raakaöljyä, raskasta poltto- ja dieselöljyä, voiteluöljyä ja muita pysyvyydeltään näihin verrattavia öljyjä;

3) *öljyvahingolla* aluksesta päässeeseen öljyn aluksen ulkopuolella aiheuttamaa pilaantumisvahinkoa sekä torjuntatoimenpiteistä aiheutuneita vahinkoja ja kustannuksia; muu ympäristön tilan huononemiseen liittyvä vahinko kuin ansionmenetys käsittää kuitenkin vain ympäristön ennalleen palauttamisesta johtuvista kohtuullisista ja todellisuudessa suoritetuista tai suoritettavista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset;

4) *torjuntatoimenpiteillä* kaikkia tarkoituk-

senmukaisia toimenpiteitä, joihin vahinkota-
pahtuman jälkeen on ryhdytty pilaantumisva-
hinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi;

5) *vahinkotapahtumalla* sellaista tapahtumaa
tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa,
joka aiheuttaa öljyvahingon taikka vakavan ja
välittömän öljyvahingon vaaran;

6) *aluksen omistajalla* rekisteriin merkittyä
aluksen omistajaa tai, jollei alusta ole rekiste-
röity, sitä joka omistaa aluksen; jos valtion
omistaman aluksen käyttäjäksi rekisteriin on
merkitty yhtiö, tätä yhtiötä pidetään aluksen
omistajana;

7) *aluksella* millaista tahansa vesikulkuneu-
voa sekä muuta omin konein kulkevaa tai
toisen aluksen hinattavaksi soveltuvaa kelluvaa
laitetta;

8) *vuoden 1992 vastuuyleissopimuksella* öljyn
aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta
siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969
tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS
80/80) sellaisena kuin se on muutettuna öljyn
aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta
siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969
tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muutta-
misesta tehdyllä vuoden 1992 pöytäkirjalla;

9) *sopimusvaltiolla* valtiota, joka on liittynyt
vuoden 1992 vastuuyleissopimukseen; sekä

10) *Suomen talousvyöhykettä vastaavalla
alueella* aluetta, joka määritellään Suomen
kalastusvyöhykkeestä annetussa laissa (839/74),
talousvyöhykkeen, kalastusvyöhykkeen ja man-
nerjalustan rajaamisesta Suomenlahdella ja
Itämeren koillisosassa Neuvostoliiton kanssa
vuonna 1985 tehdystä sopimuksessa (SopS
88/86) sekä Ruotsin kanssa Suomen man-
nermaajalustan ja kalastusvyöhykkeen sekä
Ruotsin talousvyöhykkeen välisen rajan
määrittämisestä Ahvenanmerellä ja pohjoi-
sella Itämerellä vuonna 1994 tehdystä sopi-
muksessa (SopS 39/95).

2 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan Suo-
messä tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla
alueella taikka toisessa sopimusvaltiossa tai
toisen sopimusvaltion talousvyöhykkeellä ai-
heutuneeseen öljyvahinkoon, jos vahingon syy-
nä on pysyvän öljyn pääseminen aluksesta,
joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan
pysyvää öljyä irtolastina. Sellaiseen alukseen,
joka voi kuljettaa sekä pysyvää öljyä että

muuta lastia, säännöksiä sovelletaan kuitenkin
vain silloin, kun alus kuljettaa pysyvää öljyä
irtolastina, sekä tällaista kuljetusta seuraavalla
matkalla, jollei näytetä, ettei aluksessa ole
jäänteitä irtolastina kuljetetusta pysyvästä öl-
jystä. Säännöksiä sovelletaan myös Suomea tai
Suomen talousvyöhykettä vastaavaa aluetta
taikka toisen sopimusvaltion aluetta tai talous-
vyöhykettä edellä tarkoitetun öljyvahingon
vuoksi uhkaavan pilaantumisvahingon torjun-
tatoimenpiteistä aiheutuneisiin vahinkoihin ja
kustannuksiin riippumatta siitä, missä näihin
toimenpiteisiin on ryhdytty.

Mitä 1 momentissa säädetään toisen sopi-
musvaltion talousvyöhykkeestä, koskee myös
aluetta, jonka valtio, jos se ei ole perustanut
talousvyöhykettä, on kansainvälisen oikeuden
mukaan määrittänyt välittömästi kyseisen so-
pimusvaltion aluemerien ulkopuolella ja joka
ulottuu enintään 200 meripeninkulman päähän
valtion aluemerien mittaamisessa käytettävistä
perusviivoista.

Tämän lain soveltamisesta sellaiseen öljyva-
hinkoon, jonka on aiheuttanut sota-alus tai
muu alus, jota käytetään yksinomaan valtion
muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, taikka
muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun aluk-
seen sekä muusta kuin pysyvästä öljystä aiheu-
tuneeseen öljyvahinkoon säädetään 16 §:ssä.
Sellaisen aluksen aiheuttamaan öljyvahinkoon,
joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan
pysyvää öljyä irtolastina, mutta jolla ei ole
sopimusvaltioon 1 momentissa tarkoitettua liit-
tymäkohtaa, sovelletaan, mitä 17 §:ssä sääde-
tään.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan sen
estämättä, mitä ulkomaan lain soveltamisesta
suomalaisessa tuomioistuimessa muutoin sää-
detään.

Tämän luvun säännöstä ei sovelleta, milloin
sen soveltaminen olisi ristiriidassa kansainväli-
sistä sopimuksista johtuvien Suomen velvoittei-
den kanssa.

3 §

Vastuu öljyvahingosta

Aluksen omistaja on velvollinen korvaamaan
2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun öljyvahin-
gon silloinkin, kun hän itse tai kukaan hänen
vastuullaan toimiva ei ole aiheuttanut vahin-
koa. Milloin vahinkotapahtuma muodostuu
useista samaa alkuperää olevista tapahtumista,
on vahingosta vastuussa se, joka oli aluksen

omistajana ensimmäisen tapahtuman sattuessa.

Aluksen omistaja on kuitenkin vastuusta vapaa, jos hän osoittaa, että vahinko on aiheutunut;

1) sotatoimista, vihollisuuksista, sisällissodasta tai kapinasta taikka poikkeuksellisesta, väistämättömästä ja ylivoimaisesta luonnonilmiöstä;

2) kokonaan kolmannen henkilön vahingon-tekotarkoituksin suorittamasta teosta tai laiminlyönnistä; taikka

3) kokonaan majakoiden tai muiden navigoinnin apuvälineiden ylläpitoon velvollisen viranomaisen tätä tehtävää suorittaessaan tekemästä virheestä tai laiminlyönnistä.

Korvausta on tämän luvun mukaan suoritettava myös sille, joka lain nojalla annettun säännöksen tai määräyksen perusteella on velvollinen ryhtymään torjuntatoimenpiteisiin.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon, voidaan vahingonkorvausta kohtuuden mukaan sovitella.

4 §

Vastuun kanavointi ja takautumisoikeus

Aluksen omistajaa vastaan saa ajaa kannetta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun öljyvahingon korvaamisesta vain tämän luvun nojalla.

Korvausta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitusta öljyvahingosta ei voida vaatia

1) aluksen omistajan palveluksessa olevalta tai aluksen omistajan asiamieheltä taikka laivaväkeen kuuluvalla,

2) luotsilta tai muulta henkilöltä, joka kuulumatta laivaväkeen työskentelee aluksen luu-
kuun,

3) laivanvarustajalta, joka ei omista alusta, tai muulta henkilöltä, joka aluksen omistajan asemesta käyttää alusta, rahdinantajalta, lastinantajalta, laivaajalta, lastin vastaanottajalta tai lastin omistajalta,

4) henkilöltä, joka aluksen omistajan, laivanvarustajan tai päällikön suostumuksella tai viranomaisen toimeksiannosta suorittaa pelastustyötä,

5) torjuntatoimenpiteiden suorittajalta, taikka

6) henkilöltä, joka on 2—5 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden palveluksessa tai asiamies,

ellei kyseinen henkilö ole aiheuttanut vahinkoa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun henkilön aiheuttamasta vahingosta tämän luvun nojalla suoritettu korvaus voidaan vaatia vahingon aiheuttajalta vain, jos tämä on aiheuttanut vahingon tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi. Työntekijän tai virkamiehen maksettavan korvauksen määrittämiseen sovelletaan tällöin kuitenkin, mitä vahingonkorvauslaissa ja työsopimuslaissa (320/70) säädetään työntekijän tai virkamiehen korvausvelvollisuudesta.

5 §

Vastuun rajoittaminen ja vastuumäärät

Aluksen omistajalla on oikeus rajoittaa tämän luvun mukainen vastuunsa jokaista vahingon tapahtumaa kohti määrään, joka vastaa kolmea miljoonaa SDR:ää sellaisesta aluksesta, jonka vetoisuutta osoittava luku on enintään 5 000. Jos vetoisuutta osoittava luku on suurempi kuin 5 000, vastuurajaa korotetaan 420 SDR:llä jokaiselta vetoisuuden yksiköltä. Vastuu ei kuitenkaan missään tapauksessa ole suurempi kuin 59,7 miljoonaa SDR:ää. Oikeus vastuun rajoitukseen ei koske korkoa eikä oikeudenkäyntikuluja.

Aluksen omistajalla ei ole oikeutta rajoittaa vastuutaan, jos hän on aiheuttanut vahingon tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi.

Aluksen vetoisuudella tarkoitetaan vuoden 1969 kansainvälisen aluksenmittausyleissopimuksen liitteessä 1 olevien määräysten mukaan laskettua bruttovetoisuutta.

6 §

Rajoitusrahaston perustaminen

Aluksen omistaja voi rajoittaa vastuunsa 5 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla vain, jos hän tai hänen vakuutusenantajansa taikka joku muu hänen puolestaan perustaa 12 luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön mukaisesti rajoitusrahaston, joka suuruudeltaan vastaa omistajan vastuun määrää.

Suomessa rajoitusrahasto perustetaan siinä tuomioistuimessa, jossa vahingonkorvausta koskeva kanne 21 luvun 3 a §:n mukaan on pantu vireille tai voidaan panna vireille. Kun rajoitusrahasto on perustettu, aluksen omistaja

tai muu asianosainen voi nostaa kanteen rajoitusasiassa saadakseen vastuun määritetyksi ja rahaston jaetuksi.

7 §

Rajoitusrahaston jako

Jos 5 §:n 1 momentissa säädetty vastuumäärä ei riitä hyvitykseksi niille, jotka ovat oikeutettuja vahingonkorvaukseen, jaetaan rajoitusrahaston varat heidän saamistensa suhteessa.

8 §

Rajoitusrahastosta eräissä tapauksissa suoritettavat korvaukset

Jos joku on suorittanut vahingonkorvausta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettusta öljyvahingosta ennen rajoitusrahaston jakamista, hän tulee vahinkoa kärsineen sijaan tämän luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön mukaan suorittamansa määrän osalta.

Jos aluksen omistaja tai joku muu osoittaa, että hän joutuu vastaisuudessa suorittamaan sellaisen korvauksen, jonka hän olisi voinut 1 momentin mukaan vaatia suoritettavaksi rajoitusrahastosta, jos tämä korvaus olisi maksettu ennen rajoitusrahaston jakamista, tuomioistuim voi määrätä tätä varten riittävän määrän asetettavaksi erilleen, jotta hän voi esittää vaatimuksensa myöhemmin rajoitusrahastoa vastaan.

Jos aluksen omistaja on suorittanut kustannuksia vapaaehtoisesti tai kärsinyt vahinkoa torjuntatoimenpiteistä, on hänellä sama oikeus korvaukseen rajoitusrahastosta kuin muullakin vahinkoa kärsineellä.

9 §

Rajoitusrahaston vaikutukset

Milloin rajoitusrahasto on perustettu 6 §:n mukaisesti eikä kysymyksessä ole 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu tapaus, ei aluksen omistaja ole muulla omaisuudellaan vastuussa sellaisesta vahingonkorvauksesta, joka voidaan vaatia maksettavaksi rajoitusrahastosta. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske korkoa eikä oikeudenkäyntikuluja.

Milloin aluksen omistajalle kuuluvaa omaisuutta on pantu takavarikkoon tai siihen on kohdistettu muu toimenpide ulosoton turvaamiseksi saamisesta, joka voidaan vaatia mak-

settavaksi ainoastaan rajoitusrahastosta, on takavarikko tai muu turvaamistoimi kumottava, kun rajoitusrahasto on perustettu. Jos aluksen omistaja on asettanut vakuuden välttääkseen takavarikon tai muun turvaamistoimen, on vakuus palautettava hänelle.

Jos rajoitusrahasto on perustettu toisessa sopimusvaltiossa, sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vain jos vahinkoa kärsineellä on oikeus ajaa kannetta siinä tuomioistuimessa tai sen viranomaisen luona, jonka hallussa rahasto on, ja jos hänellä on mahdollisuus saada rahaston varoista hänelle tuleva osuus.

10 §

Suomalaista alusta koskeva vakuuttamisvelvollisuus

Sellaista suomalaista alusta varten, joka kuljettaa enemmän kuin 2 000 tonnia pysyvää öljyä irtolastina, on aluksen omistajan otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava vakuus, joka kattaa aluksen omistajalle tämän luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön nojalla aiheutuvan vastuun 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka. Valtiolla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vakuutuksen ottamiseen tai vakuuden asettamiseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun vakuutuksen tai vakuuden tulee olla viranomaisen hyväksymä siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Kun aluksen omistaja on täyttänyt 1 momentissa tarkoitettun velvollisuutensa, hän on oikeutettu saamaan vakuutuksen tai vakuuden hyväksyvältä viranomaiselta todistuksen velvollisuuden täyttämisestä. Valtion omistamalle alukselle antaa edellä tarkoitettu viranomainen todistuksen, josta ilmenee, että Suomen valtio omistaa aluksen ja että sen vastuu 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään on katettu. Todistus on pidettävä mukana aluksessa, ja jäljennös siitä on talletettava merenkulkulaitokseen.

Tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitettua todistuksesta annetaan asetuksella.

11 §

Ulkomaista alusta koskeva vakuuttamisvelvollisuus

Ulkomaisella aluksella, joka käy suomalai-

sessä satamassa tai käyttää Suomen vesialueella olevia satamalaitteita ja joka tällöin kuljettaa enemmän kuin 2 000 tonnia pysyvää öljyä irtolastina, tulee olla vakuutus tai vakuus, joka kattaa aluksen omistajan vastuun tässä luvussa tarkoitetuista vahingoista 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske valtion omistamaa alusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa aluksessa on oltava mukana todistus, joka osoittaa, että 1 momentissa tarkoitettu vakuutus tai vakuus on voimassa. Jos alusta ei ole rekisteröity missään sopimusvaltiossa, todistuksen voi antaa 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu viranomaisen. Jos aluksen omistaa valtio, aluksessa on oltava mukana todistus, josta ilmenee, että kyseinen valtio omistaa aluksen ja että sen vastuu on katettu 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka.

Tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitusta todistuksesta annetaan asetuksella.

12 §

Vakuutuksenantajaan kohdistetut vaatimukset

Korvaukseen oikeutettu saa kohdistaa 10 ja 11 §:ssä tarkoitettua vakuutukseen perustuvan korvausvaatimuksensa suoraan vakuutuksenantajaan.

Vakuutuksenantaja ei kuitenkaan ole vastuussa vahingosta 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tai silloin kun aluksen omistaja on itse tahallaan aiheuttanut vahingon. Vakuutuksenantajan vastuu ei missään tapauksessa ole 5 §:n 1 momentissa mainittua määrää suurempi.

Vakuutuksenantaja voi vapautuakseen vastuusta muita kuin aluksen omistajaa kohtaan vedota ainoastaan 2 momentissa tarkoitettuihin seikkoihin.

13 §

Vakuutusuoja

Jollei vakuutuksenantaja ole asettanut muunlaista ehtoa, on vakuutus voimassa myös aluksen omistajan hyväksi hänelle tämän luvun tai toisen sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen vastuun varalta.

14 §

Muu vakuus

Mitä 12 ja 13 §:ssä säädetään vakuutuksesta,

sovelletaan vastaavasti 10 ja 11 §:ssä tarkoitettuun vakuuteen.

15 §

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Asetuksella säädetään 10 ja 11 §:n noudattamisen valvonnasta ja valvontaviranomaisesta.

Valvontaviranomaisella on oikeus kieltää aluksen lähtö ja keskeyttää sen matka, jollei aluksessa ole mukana 10 tai 11 §:n mukaan vaadittavaa todistusta.

16 §

Lain soveltaminen eräissä tapauksissa

Tämän luvun säännökset eivät koske sotalusta tai muuta alusta, jota vahinkotapahtuman aikaan käytetään yksinomaan valtion muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Jos tällainen alus on aiheuttanut öljyvahingon Suomessa tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella tai jos on ryhdytty torjuntatoimenpiteisiin, sovelletaan kuitenkin tämän luvun 1 ja 3—5 §:n, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan ja 4 momentin sekä 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentin säännöksiä.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu alus, johon ei sovelleta tämän luvun 2 §:n 1 momentin säännöksiä, on aiheuttanut öljyvahingon Suomessa tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella tai jos on ryhdytty torjuntatoimenpiteisiin, sovelletaan tämän luvun 1 §:n, 2 §:n 4 momentin, 3 §:n ja 8 §:n 3 momentin, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan ja 4 momentin sekä 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentin säännöksiä. Samoja säännöksiä sovelletaan myös silloin, kuin öljyvahinko on johtunut muusta kuin pysyvästä öljystä. Aluksen omistajan oikeuteen rajoittaa vastuunsa näissä tapauksissa sovelletaan 9 luvun säännöksiä. Vastuumäärä määräytyy 9 luvun 5 §:n mukaan.

17 §

Vastuu öljyvahingosta aavalla merellä

Jos alus, joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan pysyvää öljyä irtolastina, aiheuttaa öljyvahingon muussa kuin sopimusvaltiossa tai muun kuin sopimusvaltion talousvyöhykkeellä taikka avomerellä, vastuu vahingosta voidaan rajoittaa 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään. Tällöin vastuumäärä koskee myös torjuntatoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia.

Vastuun rajoittamisesta on muutoin soveltuvien osin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n 3 momentissa, 9 luvussa, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja 4 momentissa ja 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos rajoitusrahasto perustetaan, sen on suuruudeltaan vastattava 1 momentissa tarkoitettua vastuumäärää, ja siihen sovelletaan, mitä 12 luvussa säädetään. Jos rajoitusrahasto on 9 luvun 8 §:n mukaan esteenä takavarikolle, muulle turvaamistoimelle tai ulosotolle, sovelletaan lisäksi, mitä 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

18 §

Viittaussäännökset

Öljyvahingosta johtuvan saatavan vanhentumisesta säädetään 19 luvun 1 §:ssä.

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta öljyvahinkovastuuta koskevassa asiassa säädetään 21 luvun 3 a §:ssä.

Ulkomaisen tuomion täytäntöönpanosta öljyvahinkovastuuta koskevassa asiassa sekä ulkomailla perustetun rajoitusrahaston vaikutuksesta Suomessa annetun öljyvahinkoasiaa koskevan tuomion täytäntöönpanoon säädetään 22 luvun 6 ja 7 §:ssä.

Oikeudesta korvauksen saamiseen öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisestä korvausrahastosta säädetään öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahaston perustamista koskevan vuonna 1971 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn vuoden 1992 pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ja soveltamisesta annetussa laissa (/).

12 luku

Rajoitusrahasto ja rajoitusoikeudenkäynti

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat rajoitusrahastoa, joka perustetaan 9 luvun 7 §:n mukaisesti (*rajoitusrahasto*), ja soveltuvien osin sellaista rajoitusrahastoa, joka perustetaan 10 luvun 6 §:n mukaisesti.

2 §

Rahaston suuruus

Öljyvahinkoa koskevan rajoitusrahaston tulee suuruudeltaan vastata 10 luvun 5 §:ssä säädettyä vastuumäärää.

19 luku

Saatavan vanhentuminen

1 §

Saatavan vanhentuminen

Kanne maksun saamiseksi seuraavista saatavista on, riippumatta siitä, onko vastuu rajoitettu tai rajoittamaton, pantava vireille:

7) 10 luvussa tarkoitetun öljyvahingon korvaamisesta kolmen vuoden kuluessa vahingon aiheutumisesta.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kannetta ei kuitenkaan saa nostaa enää sen jälkeen, kun kuusi vuotta on kulunut päivästä, jona vahinkotapahtuma sattui, tai jos vahinko aiheutui tapahtumasarjasta, päivästä, jona ensimmäinen tapahtuma sattui.

20 luku

Rangaistussäännökset

9 a §

Öljyä kuljettavan aluksen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti

Joka laiminlyö 10 luvun 10 tai 11 §:n mukaisen vakuuttamis- ja vakuudenasettamisvelvollisuuden, on tuomittava *öljyä kuljettavan aluksen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Samasta rangaistuksesta tuomitaan myös laivanvarustaja, joka sallii aluksen käytön merenkulkuun, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että vakuuttamisvelvollisuutta ei ole täytetty. Sama koskee sitä, joka aluksen omistajan sijasta huolehtii aluksen käytöstä sekä aluksen päällikköä.

Jos vuoden 1992 vastuuleissopimuksen mukainen rajoitusrahasto on perustettu toisessa sopimusvaltiossa siellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja jos aluksen omistajalla tai vakuutuksenantajalla, jota vastaan korvauskanne on nostettu suomalaisessa tuomioistuimessa, on oikeus rajoittaa vastuunsa, on

tuomioistuimen määrättävä, että tuomio voidaan panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun asianomaisessa valtiossa on sen lainsäädännön mukaan ratkaistu rajoitusrahaston jakamista koskevat kysymykset.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Niin kauan kuin öljyn aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta

ta vastuusta vuonna 1969 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 80/80) on Suomen osalta voimassa, öljyvahingosta johtuvaan vastuuseen sovelletaan tämän lain säännösten lisäksi tai niiden asemesta aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lain (401/80) säännöksiä, jollei aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lain kumoamisesta annetussa laissa (/) toisin säädetä.

Laki

aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta 30 päivänä toukokuuta 1980 annettu laki (401/80), jäljempänä öljyvahinkovastuulaki, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Öljyvahinkovastuulain nojalla annetut asetukset jäävät kuitenkin edelleen voimaan, jollei lailla tai asetuksella toisin säädetä.

2 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Niin kauan kuin öljyn aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 80/80), jäljempänä vuoden 1969 vastuuyleissopimus, on Suomen osalta voimassa, öljyvahingosta johtuvaan vastuuseen sovelletaan merilain (674/94) säännösten lisäksi tai niiden asemesta edelleen öljyvahinkovastuulakia 3—5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja niissä säädetyin edellytyksin.

Merilain ja öljyvahinkovastuulain säännöksiä sovelletaan 4 momentissa säädetyin edellytyksin, jos merilain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua öljyvahingon aiheuttanut alus on rekisteröity:

1) sekä vuoden 1969 vastuuyleissopimukseen että merilain 10 luvun 1 §:n 8 kohdassa mainittuun yleissopimukseen, jäljempänä vuoden 1992 vastuuyleissopimus, liittyneessä valtiossa;

2) vuoden 1992 vastuuyleissopimukseen mutta ei vuoden 1969 vastuuyleissopimukseen liittyneessä valtiossa; taikka

3) muussa kuin vuoden 1969 vastuuyleissopimukseen tai vuoden 1992 vastuuyleissopimukseen liittyneessä valtiossa.

Korvausvelvollisuus 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa määräytyy öljyvahinkovastuulain mukaan. Siltä osin kuin vastuu öljyvahingosta ylittää öljyvahinkovastuulaissa säädetyin korvausvastuun tai vastuuta ei synny viimeksi mainitun lain perusteella, eikä korvausta ole voitu suorittaa täyteen määrään öljyn aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta ja öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahaston perustamisesta tehtyjen kansainvälisten yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä sekä viimeksi mainitun yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain (1097/80) perusteella, korvausvelvollisuus määräytyy merilain mukaan. Tällöin merilain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua rajoitusrahaston tulee vastata sitä vastuumäärää, joka ylittää öljyvahinkovastuulain mukaisen korvausvelvollisuuden tai sitä vastuuta, jota viimeksi mainittu laki ei kata.

Jos alus on rekisteröity vuoden 1969 vastuuyleissopimukseen mutta ei vuoden 1992 vastuuyleissopimukseen liittyneessä valtiossa, sovelletaan öljyvahinkovastuulain säännöksiä.

Tapauksissa, joissa korvausvelvollisuus määräytyy öljyvahinkovastuulain mukaan, sovelletaan lisäksi tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita merilain 9 luvun 3 §:n 1 momentin ja 12 luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 1995
